

הצעת חוק כתוביות ושפת סימנים בשידורי טלוויזיה, התשס"ב-2002*

הגדרות

1. בחוק זה –

"אירוע אסון המוני" – אירוע הגורם לפגיעה חמורה בשלום הציבור, או ברכוש המתייחס לציבור גדול או לשטח גדול, או אירוע שיש בו חשש לפגיעה כאמור, לרבות מחמת פגע טבע, מפגע סביבתי, אירוע חומרים מסוכנים, אירוע קרינה רדיולוגי, תאונה או פעילות חבלנית עוינת;

"אירוע קרינה רדיולוגי" – אירוע שבעקבותיו הציבור נחשף או עלול להיחשף לקרינה ברמה החורגת מן המגה הגבולית שנקבעה לאוכלוסייה בתקן להגנה מפני קרינה של הועדה לאנרגיה אטומית;

"אירוע חומרים מסוכנים" – אירוע שבעקבותיו הציבור נחשף או עלול להיחשף לחומר מסוכן כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993¹;

"בועת תרגום" – תחום המשולב בתמונת המרקע, ובו מופיעים אדם או דמות המתרגמים לשפת סימנים;

"גוף מפקח" – אחד מאלה, לפי הענין:

(1) לענין שידורי הטלוויזיה המשודרים מכוח הוראות חוק רשות השידור – הועד המנהל של רשות השידור באישור השר הממונה על רשות השידור;

(2) לענין שידורי הטלוויזיה המשודרים מכוח הוראות חוק הרשות השניה לרבות הטלוויזיה הלימודית – מועצת הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו;

(3) לענין שידורים המשודרים מכוח חוק התקשורת – המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין;

(4) לענין שידורי הטלוויזיה הלימודית, למעט שידורי טלוויזיה לימודית המשודרים מכוח חוק הרשות השניה – שר החינוך;

"הודעת חירום" – כמשמעותה בסעיף 9;

"ועדת התיאום" – ועדת התיאום שהתמנתה בהתאם לסימן ב' בפרק ט' לחוק הרשות השניה;

"חוק רשות השידור" – חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965²;

"חוק הרשות השניה" – חוק הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990³;

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, יחד עם עיגון עיקרון המענה ההולם לצורכיהם של אנשים עם מוגבלות.

הצעת חוק זו מסדירה חובת שילוב כתוביות ותרגום לשפת סימנים בשידורי טלוויזיה, אשר יאפשרו לקהילת החירשים וכבדי השמיעה להשתלב במרקם הרגיל של חי החברה.

הוראות חוק הקלות לחרש, התשנ"ב-1992, והתקנות לפיו, קובעות כי רק תכנית חדשות שבועית אחת בערוצים השונים תלווה בשפת הסימנים, ורק רבע מהתכניות שאינן משודרות בשידור חי ילוו בכתוביות; מבזקים ודיווחים של הודעות חירום אינם נגישים לאנשים חרשים או כבדי שמיעה.

מצב שבו רוב רובם של השידורים אינם נגישים, אינו מתיישב עם מחויבותה של החברה לעקרונות השוויון וכבוד האדם. עקרונות יסוד אלה עוגנו במפורש

* הצעת חוק מס' פ/3192; הועברה לוועדה ביום א' באדר התשס"ב (13 בפברואר 2002).

¹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 106.

³ ס"ח התש"ן, עמ' 58.

"חוק התקשורת" - חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁴;

"כתוביות" - כתוביות בעברית בתכניות והודעות חירום בשפה העברית וכתוביות בערבית בתכניות והודעות חירום בשפה הערבית, הכוללות את הנאמר באותן תכניות או הודעות חירום, לפי הענין, למעט תכניות לגיל הרך, בין שהכתוביות גלויות לכלל הצופים ובין שהן ניתנות לצפייה לפי בחירת הצופה, ובלבד שיהיו זמינות לכלל הציבור והכל בתנאי ששירות הכתוביות יינתן בלא תשלום נוסף;

"משרד טלוויזיה" - מי שרשאי על פי כל דין לשרר שידורי טלוויזיה המיועדים לציבור;

"משרד פרטי" - משרד שאיננו רשות השידור והרשות השניה כאשר היא בעצמה מפיקה שידורים;

"נציבות" - כהגדרתה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998⁵;

"ערוץ טלוויזיה" - ערוץ טלוויזיה המשודר על ידי משרד טלוויזיה והמיועד בעיקרו לציבור בישראל או לחלק ממנו;

"שעות שיא" - כמשמעותן בסעיף 2;

"תכנית" - תכנית טלוויזיה בשפה העברית או הערבית, שהופקה בעבור ערוץ טלוויזיה, למעט תכנית אשר תוכנה המילולי הוא שולי;

"תכנית המשודרת בשידור חי" - לרבות תכנית שהפקתה הושלמה 36 שעות או פחות לפני שידורה ולמעט מהדורת חדשות;

"תכנית מוקלטת" - תכנית שאינה תכנית המשודרת בשידור חי, למעט מהדורת חדשות;

"תכנית לגיל הרך" - תכנית המיועדת או מופנית בעיקרה לצופים שגילם פחות מ-7 שנים;

"תרגום לשפת סימנים" - תרגום לשפת סימנים, המופיע כבועת תרגום, של כל מה שנאמר בתכנית או בהודעת חירום, בין אם הבועה והתרגום גלויים לכלל הצופים ובין אם הבועה והתרגום ניתנים לצפייה לפי בחירת הצופה, ובלבד שהתרגום יהיה זמין, והכל בתנאי ששירות התרגום לשפת הסימנים יינתן בלא תשלום נוסף.

2. (א) שעות השיא של תכניות הן שעות השידור בין 19.00 ל-23.00 ולגבי תכניות לגיל הרך בין 7.00 ל-8.00 ובין 14.00 ל-17.00, אלא אם כן קבע הגוף המפקח אחרת בהתאם להוראות סעיף קטן (ב).

(ב) נוכח הגוף המפקח, לאחר בדיקת נתוני הצפייה בשידוריו של ערוץ טלוויזיה מסוים כי השעות שבהן שיעור הצפייה בערוץ טלוויזיה הוא הגבוה ביותר שונות משעות השיא כאמור בסעיף קטן (א), יקבע שעות שיא אחרות שלא יפחתו מארבע שעות ביום.

3. (א) מישדר טלוויזיה ילווה בכתוביות בשיעורים המפורטים להלן, לפחות, מסך זמן שידורן של כלל התכניות המוקלטות המשודרות במשך חצי שנה, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד:

(1) החל ביום תחילתו של חוק זה - 35%;

(2) החל ביום 1 בינואר 2004 - 50%;

(3) החל ביום 1 בינואר 2005 - 65%;

(4) החל ביום 1 בינואר 2006 - 80%;

(5) החל ביום 1 בינואר 2007 - 100%.

⁴ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 152.

(ב) מישרר טלוויזיה ילווה בכתוביות בשיעורים המפורטים להלן, לפחות, מסך זמן שידורן של כלל התכניות המוקלטות המשודרות במשך חצי שנה, בשעות השיא, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משדר:

(1) החל ביום תחילתו של חוק זה - 60%;

(2) החל ביום 1 בינואר 2005 - 70%;

(3) החל ביום 1 בינואר 2006 - 80%.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לחייב ליווי תכניות בכתוביות בהיקף העולה על המכסות הנקובות בסעיף קטן (א).

4. (א) מישרר טלוויזיה ילווה בכתוביות בשיעורים המפורטים להלן, לפחות, מסך זמן שידורן של כלל התכניות המשודרות במשך חצי שנה, בשידור חי, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משדר:

(1) החל ביום 1 בינואר 2003 - 30%;

(2) החל ביום 1 בינואר 2004 - 40%;

(3) החל ביום 1 בינואר 2005 - 50%;

(4) החל ביום 1 בינואר 2006 - 60%;

(5) החל ביום 1 בינואר 2007 - 75%;

(6) החל ביום 1 בינואר 2008 - 85%;

(7) החל ביום 1 בינואר 2009 - 100%.

(ב) מישרר טלוויזיה ילווה בכתוביות בשיעורים המפורטים להלן, לפחות, מסך זמן שידורן של כלל התכניות המשודרות בשידור חי במשך חצי שנה, בשעות השיא, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משדר:

(1) החל ביום 1 בינואר 2003 - 60%;

(2) החל ביום 1 בינואר 2005 - 65%;

(3) החל ביום 1 בינואר 2007 - 75%;

(4) החל ביום 1 בינואר 2008 - 85%.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב) כדי לחייב ליווי תכניות בכתוביות בהיקף העולה על המכסות הנקובות בסעיף קטן (א).

5. (א) החל ביום תחילתו של חוק זה - כתוביות במהדורות חדשות

(1) מישרר טלוויזיה ילווה בכתוביות מהדורת חדשות יומית אחת לפחות, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משדר;

ד ב ר י ה ס ב ר

בהדרגה במשך כמה שנים וזאת כדי לאפשר לגופים המשרדים להיערך לביצוע מלא של הוראות החוק.

הצעת החוק מחייבת את רשות השידור ללוות את כל הודעות החירום בתרגום. כמו כן מחויבים המשרדים האחרים להפנות את הצופים לרשות השידור, אלא אם כן המישרר יקיים את כל החיובים החלים לגבי רשות השידור.

בהצעת החוק קבועות הוראות לענין תרגום לכתוביות ושפת סימנים (להלן - תרגום) לגבי תכניות בשידור חי, תכניות מוקלטות, מהדורות חדשות והודעות חירום.

בהצעת החוק נקבעו שיעורי התכניות שבהם יהיה תרגום לשפת סימנים וכתוביות, שיעורים אלה יוגדלו

(2) אחת לשבוע ילווה מישדר טלוויזיה בכתוביות את מהדרות החדשות המרכזיות בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד.

(ב) בתקופה של שלוש שנים החל ביום 1 בינואר 2004 -

(1) מישדר טלוויזיה ילווה בכתוביות בשיעורים המפורטים להלן, לפחות, מסך זמן שידורן של מהדרות החדשות המשודרות במשך השבוע בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד:

(א) בתקופה של שנה מיום 1 בינואר 2004 - 25%;

(ב) בתקופה של שנה מיום 1 בינואר 2005 - 50%;

(ג) בתקופה של שנה מיום 1 בינואר 2006 - 75%.

(2) מישדר טלוויזיה ילווה בכתוביות לפחות 50% מסך זמן שידורן של מהדרות החדשות המרכזיות בשבוע, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד.

(ג) אין בהוראות סעיף קטן (ב)2 כדי לחייב ליווי תכניות בכתוביות בהיקף העולה על המכסות הנקובות בסעיף קטן (כ)1.

(ד) החל ביום 1 בינואר 2007, ילווה מישדר טלוויזיה בכתוביות את כל מהדרות החדשות המשודרות על ידו בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד.

6. (א) מישדר טלוויזיה ילווה בתרגום לשפת סימנים בשיעורים המפורטים להלן, לפחות, מסך זמן שידורן של כלל התכניות המשודרות בשעות השיא, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד:

(1) החל ביום תחילתו של חוק זה - 2.5%;

(2) החל ביום 1 בינואר 2005 - 5%.

(ב) ועדת התיאום תקבע הוראות אשר יבטיחו -

(1) החל ביום תחילתו של חוק זה - תרגום לשפת סימנים, מידי ערב, של מהדרות חדשות אחת לפחות המשודרת בערוץ טלוויזיה הנקלט על ידי רוב מכריע של הציבור בישראל.

(2) החל ביום 1 בינואר 2006 - תרגום לשפת סימנים, מידי ערב, של מהדרות חדשות מרכזיות אחת בערוץ טלוויזיה כאמור בפסקה (1).

(ג) החל ביום תחילתו של חוק זה -

(1) מישדר טלוויזיה ילווה בתרגום לשפת סימנים לפחות 15% מסך זמן שידורן של כלל התכניות לגיל הרך המשודרות על ידו, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד;

(2) מישדר טלוויזיה ילווה בתרגום לשפת סימנים לפחות 70% מסך זמן שידורן של כלל התכניות לגיל הרך המשודרות על ידו בשעות שיא, בכל ערוץ טלוויזיה שבו הוא משרד.

(ד) אין בהוראות סעיף קטן (ג)2 כדי לחייב ליווי תכניות בכתוביות בהיקף העולה על המכסה הנקובה בסעיף קטן (ג)1.

7. הוראות סעיפים 3 עד 6 יחולו על מישדר פרטי בשיעור של 80% מהשיעורים הנקובים בסעיפים האמורים.

8. המכסות הקבועות בסעיפים 3 עד 6 יחולו על תכניות בעברית לחוד ועל תכניות בערבית לחוד.

9. (א) רשות השידור תלווה בכותרות ובשפת סימנים, במקביל, כל הודעת חירום; לענין סעיף קטן זה, "כותרות" – כתוביות בעברית או בערבית, לפי הענין, הכוללות את עיקר התוכן של הודעת החירום.

(ב) החל ביום 1 ביולי 2003 תלווה רשות השידור בכתוביות ושפת סימנים, במקביל, כל הודעת חירום.

(ג) הודיע מישדר טלוויזיה שאינו רשות השידור הודעת חירום, ילווה את ההודעה בכותרת המפנה צופים שהם בעלי לקות שמיעה להודעת החירום המשודרת ברשות השידור; קיים מישדר הטלוויזיה כאמור את כל החיובים החלים על רשות השידור על פי הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), יהיה פטור מהפניית הצופים לרשות השידור.

(ד) לענין חוק זה, "הודעת חירום" – הודעה מתפרצת המשודרת בטלוויזיה, במסגרת מהדורת חדשות או שלא במסגרת מהדורת חדשות, על אחר מאלה:

- (1) אירוע אסון המוני;
- (2) אירוע קרינה רדיולוגי;
- (3) אירוע חומרים מסוכנים;
- (4) תאונה או פעילות חבלנית עוינת;
- (5) מלחמה;
- (6) מבצע צבאי;
- (7) תאונה או אסון במהלך פעולה צבאית;
- (8) תנאי מזג אוויר קיצוניים;
- (9) אירוע אחר בעל חשיבות מיוחדת לציבור שקבעה ועדת התיאום.

10. (א) הוכיח מישדר טלוויזיה להנחת רעתו של הגוף המפקח כי ביצוע הוראה לפי חוק זה לגביו מטיל נטל כבד מדי, רשאי הגוף המפקח להורות בהחלטה מנומקת בכתב כי ההוראה לא תחול באופן מלא או חלקי, בין השאר לגבי ערוץ מסוים או תכנית מסוימת.

(ב) חלה חובה על פי חוק זה ללוות תכנית גם בכתוביות וגם בשפת סימנים, ואין אפשרות לצופים או לחלק מהם להעלים מהמסך את הכתוביות או את כוונת התרגום, יורה הגוף המפקח, על פי בקשת מישדר הטלוויזיה, על פטור למישדר מהחובה של ליווי בכתוביות או מהחובה של ליווי בשפת סימנים בהתחשב, בין השאר, בשיקולים המנויים בסעיף קטן (ה) ככל שהם נוגעים לענין.

(ג) החלטת הגוף המפקח על פי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) –

- (1) תהיה לתקופה שתיקבע בהחלטה ואשר לא תעלה על שלוש שנים כל פעם;
- (2) תתקבל לאחר התייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים בעלי לקות שמיעה;
- (3) ניתנת לערעור לפני בית משפט לענינים מינהליים בידי אדם בעל לקות שמיעה, הנציבות או ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים בעלי לקות שמיעה.

(ד) הגוף המפקח רשאי לקבוע בתקנות מקרים שבהם הוראה לפי חוק זה לא תחול באופן מלא או חלקי בשל כך שביצוע ההוראה באותם מקרים יטיל כבד מדי.
(ה) לענין סעיף זה, "נטל כבד מדי" – נטל בלתי סביר על מישדר טלוויזיה בהתחשב, בין השאר, באלה:

(1) הקשיים הטכניים הכרוכים בביצוע;

(2) עלות הביצוע;

(3) הכנסות מישדר הטלוויזיה וערוץ הטלוויזיה;

(4) קיומם של מקורות מימון חיצוניים וממלכתיים;

(5) מידת הפגיעה שתגרם לציבור לקויי השמיעה כתוצאה ממתן הפטור, בהתחשב בין השאר, בהיקף הצפיה בערוץ או בתכנית הנדונים;

(6) קיום חלופות סבירות לשידורים נשוא הבקשה או ההצעה לפטור, לפי הענין.

(ו) לענין סעיפים קטנים (א) ו-(ד) לא יראו כנטל כבד מדי חובה על פי חוק זה שהיתה נדרשת על פי חוק הקלות לחרש, התשנ"ב-1992, ערב ביטולו.

(ז) הוראות חוק זה, ככל שהם מוסיפים חיובים על הקבוע בחוק הקלות לחרש,

התשנ"ב-1992, ערב ביטולו, לא יחולו על מישדר פרטי, אלא בתום שנתיים מהמועד שבו החל לשדר לראשונה.

מידע, פרסום
ודיווח

11. (א) מישדר טלוויזיה יעביר לפרסום בלוחות המישדרים המופצים על ידו לאמצעי תקשורת, בכל מדריך שידורים המתפרסם ברבים, מידע לגבי כל התכניות המלוות בכתוביות ובתרגום לשפת הסימנים.

(ב) הגוף המפקח ימסור מדי שנה לנציבות דוח המפרט את הפעולות שננקטו לשם ביצוע הוראות חוק זה בידי מישדרי הטלוויזיה הכפופים לגוף המפקח; בדוח כאמור יפורט, בין השאר, התכניות המלוות בכתוביות ובשפת סימנים, זמן השידור, וחלקן היחסי של התכניות שלו בכתוביות ובשפת סימנים.

עוולה אזרחית

12. מעשה או מחדל בניגוד להוראה לפי חוק זה הם עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנויקין [נוסח חדש]⁷, יחולו עליהם, בכפוף להוראות חוק זה.

זכות תביעה

13. תובענות בשל הפרת הוראה לפי חוק זה יכול שיוגשו בידי –

(1) מי שרואה את עצמו נפגע מהפרה כאמור;

(2) הנציבות או ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים בעלי לקות שמיעה.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהם מוסיפים חיובים על הקבוע בחוק הקלות לחרש, התשנ"ב-1992.

כן מוצע כי משדרים פרטיים יחויבו רק ב-80% מהחיובים החלים על רשות השידור.

בהצעת החוק קבועים כמה מנגנוני פטור לרבות פטורים פרטניים ופטורים שייקבעו בתקנות.

מוצע כי החיובים הקבועים בהצעת החוק לא יחולו לגבי משדרים פרטיים בשנתיים הראשונות ככל

⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 116.

⁷ דיני מדינת ישראל נוסח חדש 10, עמ' 266.

14. בתובענות בשל הפרת הוראה לפי חוק זה רשאי בית המשפט לתת לנציבות ולארגון העוסק בקידום זכויותיהם של אנשים בעלי לקות שמיעה להשמיע את דברם בדרך שיורה. זכות התערבות בתובענות
15. (א) הגופים המפקחים, כל אחד בתחום סמכותו, אחראים על ביצוע הוראות חוק זה והם רשאים להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות
- (ב) תקנות לפי חוק זה יותקנו בהתייעצות עם מישדרי טלוויזיה לפי הענין, ובהתייעצות עם הנציבות ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים בעלי לקות שמיעה, ויוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת.
16. חוק הקלות לחרש, התשנ"ב-1992 – בטל. ביטול חוק הקלות לחרש
17. תחילתו של חוק זה תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

רשות השידור מעריכה כי הצעת החוק כרוכה בעלות של כמה מיליוני שקלים חדשים בשנה, ואילו משרד האוצר סבור כי אין להצעת החוק עלות תקציבית ישירה המושתתת על תקציב המדינה.

חברי הכנסת: מרדכי משעני, אליעזר זנדברג, יהודית נאות, אילן גילאון, אליעזר כהן, נחום לנגנטל, איוב קרא

* המועד ייקבע בעת הכנת החוק לקריאה שניה ולקריאה שלישית.